

МЕТОДИЧНА ПІДТРИМКА ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ КРИЗОВИХ СИТУАЦІЙ

Масліч С. В., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри методики професійної освіти та соціально-гуманітарних дисциплін Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти (м. Біла Церква Київської обл.)

Розглядаючи питання методичної підтримки освітнього процесу в умовах кризових ситуацій, вважаємо за необхідне зупинимося на окремих поняттях, пов'язаних з заявленою темою дослідження. Законом України «Про освіту» визначено, що освітній процес – це «система науково-методичних і педагогічних заходів, спрямованих на розвиток особистості шляхом формування та застосування її компетентностей» [1]. Як бачимо з документу, основна вимога до освітнього процесу полягає у системності, а його складовими є науково-методичні й педагогічні заходи. Водночас кожний освітній процес має на меті розвиток особистості. Зауважимо, що освітній процес у закладах професійної (професійно-технічної) освіти (ЗП(ПТ)О) зазвичай поєднує загальноосвітню й професійну підготовку.

Заразом методична підтримка – це підвищення рівня професійної обізнаності педагогічних працівників у психологічних категоріях, поняттях, які застосовуються в освітньому процесі, співпраця з педагогом щодо вибору методів дитиноцентрованого навчання та виховання, відповідно до психологічних особливостей здобувачів освіти та ситуації їх соціального розвитку [2]. Як відомо, методичну підтримку педагогічні працівники ЗП(ПТ)О отримують від працівників навчально-методичних центрів, суб'єктів підвищення кваліфікації, методистів ЗП(ПТ)О, голів методичних комісій, педагогів-наставників. Їх злагоджена робота сприяє підвищенню якості освітнього процесу.

Ще одним поняттям нашого дослідження є «кризові ситуації», в умовах яких наразі перебувають українські заклади освіти. Поняття «кризова ситуація» є близьким до поняття «криза», яке визначається словником іншомовних слів як різка зміна звичайного стану речей; злам,

загострення становища, різкий перелом або занепад [3]. Саме в таких умовах протягом двох останніх років перебувають учасники освітнього процесу вітчизняних закладів освіти. Якщо у 2020 р. зміна звичних умов навчання була пов'язана з карантинними обмеженнями через загрозу поширення коронавірусної інфекції COVID-19, то з 24 лютого 2022 року освітній процес в Україні відбувається в умовах воєнного стану. За даними міністра освіти і науки України С. Шкарлета, станом на 20 травня 2022 р., в Україні пошкоджені майже 1,8 тисяч закладів освіти, з них близько 200 – зруйновані повністю [4]. Крім того, навчання здобувачів освіти відбувається у надзвичайних умовах, практично усі заклади освіти працюють за дистанційною формою, в окремих випадках – змішаною формою навчання. За таких обставин перед педагогічними працівниками ставиться надважливе завдання забезпечення якості освітнього процесу, у ЗП(ПТ)О – якості професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників. У зв'язку з цим проблема методичної підтримки освітнього процесу набуває все більшої актуальності, а роль методичного супроводу педагогічних працівників значно посилюється.

Відповідно до професійного стандарту «Методист закладу професійної (професійно-технічної) освіти», однією з трудових функцій методиста є методичний супровід професійного розвитку педагогічних працівників, а професійними компетентностями (за трудовою дією або групою трудових дій):

- здатність організовувати процес безперервного професійного розвитку педагогічних працівників ЗП(ПТ)О, підвищення рівня їхньої педагогічної майстерності;

- здатність надавати допомогу педагогічним працівникам у виборі форм і методів навчання і виховання здобувачів освіти, створенні методик проведення навчальних занять і позанавчальних заходів та вдосконалення освітнього процесу;

– здатність консультувати педагогічних працівників у розробленні авторських навчальних програм, створенні та виданні друкованої / електронної продукції;

– здатність ефективно взаємодіяти з науковими, педагогічними, іншими освітніми установами та роботодавцями [5].

Дійсно, для якісної організації освітнього процесу кожний педагогічний працівник повинен підвищувати свою професійну майстерність, знайомитися з новітніми методиками проведення навчальних занять, здійснювати їх апробацію у своїй професійній діяльності. Більшість таких методик будуть пов'язані з цифровим освітнім середовищем, адже ми вже зазначали, що в нинішніх умовах освітній процес в Україні функціонує за дистанційною формою. З метою підвищення професійної компетентності педагогічних працівників, удосконалення рівня педагогічної майстерності, зростання рівня цифрової грамотності Білоцерківським інститутом неперервної професійної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» проводиться відкритий UNIVERSAL-марафон «Сила України – у кожному з нас», а також працює постійно діючий консультаційний пункт «Відкриті публічні лекції для педагогів, батьків, дітей», які допомагають усім учасникам освітнього процесу адаптуватися до навчання в умовах воєнного стану.

Методичний супровід передбачає допомогу педагогічним працівникам обирати ті форми й методи проведення навчальних занять, які будуть найбільш доречними за умови дистанційного навчання, здійснювати моніторинг навчальних досягнень здобувачів освіти, надавати їм психологічну підтримку. Важливе значення у цьому процесі має здійснення ефективної комунікації, тобто вибір форм взаємодії методичної служби з педагогічним колективом.

У будь-якому випадку, незважаючи на існуючі обставини, основним завданням педагога є якісне забезпечення освітнього процесу. За нинішніх умов таке завдання посилюється, адже на сьогоднішній день наша держава

гостро потребує фахівців, здатних швидкими темпами відбудувати країну й підвищити її конкурентоздатність. Зі свого боку, методичний супровід педагогічних працівників та методична підтримка освітнього процесу є одним з інструментів якісної організації освітнього процесу.

Список літератури

1. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Дата оновлення: 06.04.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 24.05.2022).
2. Теоретико-методична підтримка. URL: <http://bar.cprpp.org.ua/teoretiko-%E2%80%93-metodichna-pidtrimka-13-12-35-17-05-2021/> (дата звернення: 24.05.2022).
3. Словник іншомовних слів. URL: <https://www.jnsm.com.ua/cgi-bin/u/book/sis.pl?Qry=%CA%F0%E8%E7%E0> (дата звернення: 24.05.2022).
4. УКРІНФОРМ. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3487626-v-ukraini-poskodzeni-majze-18-tisaca-zakladiv-osviti-z-nih-blizko-200-zrujnovani.html> (дата звернення: 25.05.2022).
5. Про затвердження професійного стандарту «Методист закладу професійної (професійно-технічної) освіти» : наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 20.06.2020 р. № 1183. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/ME200569> (дата звернення: 25.05.2022).